
דרכי התערבות מגוונים בריפוי בעיסוק במשחק

בגני חינוך מיוחד

שירה שושני, מרים מגדר

שירה שושני, BOT, OTR, מרפאה בעיסוק ומומחית תחום ריפוי בעיסוק, מתי"א קרית שמונה.
מרים מגדר, MA, OTR, סגנית מנהלת ומרפאה בעיסוק באשכול גני וראייטי, ירושלים.

מילות מפתח: משחק, פיתוח מיומנויות, גני חינוך מיוחד, תצפית על משחק חופשי -
RKPPS-KNOX

תקציר

המשחק הוא תחום עיסוק מרכזי עבור ילדים, משמעותי בשלבי ההתפתחות השונים ותורם להתפתחות פיזית, רגשית, חברתית, קוגניטיבית ושפתית (Bundy et al., 2008). ילדים עם ליקויים התפתחותיים מסוגים שונים מתקשים בפיתוח מיומנויות משחק (Knox, 2005). בשל כך המשחק מהווה מוקד חשוב להתערבות של מרפאות בעיסוק בתחום הילדים בכלל ובגני הילדים בחינוך המיוחד בפרט. בשנים האחרונות חלו שינויים הן בכמות הזמן המיוחד למשחק, והן באופי המשחק שבו מתנסים ילדים במסגרות חינוכיות (Hirsh-Pasek & AACRP, 2007; Ginsburg, 2007; Golinkoff, 2008). למרפאות בעיסוק במערכת החינוך יכולת להעריך, לטפל, לכוון ולהדריך בתחום הפיתוח של מיומנויות המשחק, בסביבות המגוונות, שהגן מזמן. זאת בשונה מהתערבות במשחק בקליניקה. מאמר זה עוסק בהתערבות במשחק בגני ילדים של החינוך המיוחד, על היבטיה השונים ברמה הפרקטית, התיאורטית והערכית. במאמר יוצג המשחק כעיסוק אצל ילדים, תיאור של סוגי משחק ומאפייני משחק ו"משחקיות" המהווים בסיס למשחק חופשי. יתואר איחור בהתפתחות במשחק כפי שמתבטא אצל קבוצות שונות של ילדים עם צרכים מיוחדים. בהמשך יוצגו סוגיות הקשורות לתפקיד המרפאה בעיסוק בגני חינוך מיוחד והשינויים שחלו בתפקיד זה בשנים האחרונות. כמו כן, תוצג הערכת משחק על ידי תצפית על משחק חופשי של Knox. בסוף המאמר מובאות שלוש תכניות התערבות שונות שנעשו על ידי מרפאות בעיסוק בתחום המשחק, בגנים של החינוך המיוחד. תכניות אלו פותחו על מנת לקדם את המשחק, בהקשרים שונים, וניתנות ליישום במסגרות גנים נוספות שבהן מתערבות מרפאות בעיסוק.